

Udgivet 15.11.2023

Økologisk nøddedyrkning – hvordan bliver driftsøkonomien?

Prøv det nye værktøj "Nøddeknækkeren" til beregning af driftsøkonomi i nøddedyrkning.

Af Michael Højholdt, Landskonsulent, SEGES Innovation

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har udarbejdet et værktøj, der kan hjælpe dig med at estimere omkostninger, arbejdsopgaver og økonomi ved dyrkning af nødder. Værktøjet er udarbejdet til anvendelse hos både landbrugere, rådgivere og andre interesserede.

Værktøjet fungerer dels som en huskeliste, dels som et beregningsværktøj, hvor du kan værdisætte indkøb, arbejdsopgaver og udbytter, og anslå økonomien over en årrække.

Værktøjet er opbygget som en afgrødekalkule. For at beregne et økonomisk resultat skal du bruge

- Udbytte og prissat udbytte
- Estimeret tilskud hvis relevant
- Stykomkostninger til f.eks. planter, gødning og hegn

Desuden skal der værdisættes maskin- og arbejdsomkostninger til f.eks. plantning, efterplantning, renholdelse for ukrudt, gødsning, vanding de første år efter etablering, slåning af græs eller afgræsning mellem rækkerne og årlig beskæring. Hertil kommer naturligvis opgaver som høst, hjemkørsel, tørring, lagring og pakning.

Værktøjet kan sammenligne den beregnede gennemsnitlige årlige nutidsværdi af nøddeproduktionen med en tilsvarende værdi af dyrkning af etårige afgrøder – her kan du finde en reference i de økologiske afgrødekalkuler.

Hvor er usikkerhederne?

Der er kun få erfaringer med dyrkning af økologiske nødder under danske forhold. Det betyder, at der i værktøjet i udgangspunkt er indtastet nogle forventede værdier, til hvilke der knytter sig stor usikkerhed.

Det betyder også, at du ikke kan bruge det beregnede økonomiske resultat som en reference. Det er nødvendigt, at du forholder dig kritisk og anvender egne forventninger til udbytte og afsætningsmuligheder, omkostninger og arbejdsindsats i produktionen – måske er det en god ide at starte op med en mindre produktion, som evt. senere kan opskaleres.

Værktøjet giver dig mulighed for at lave en lang række af beregninger med forskellige forudsætninger og sammenligne disse. Husk også at tale med dine kolleger og din rådgiver, inden du påbegynder plantagedrift af økologiske nødder.

Hvad siger resultaterne?

I udgangspunktet viser eksempelberegningen, at der kan være god økonomi i dyrkningen af nødder – men også at det kræver en stor investering og en årrække med negativ likviditet, før du begynder at høste nødder, du kan sælge. Det er også vigtigt at forstå, at der knytter sig meget arbejde – også manuelt – til produktionen, og at høst, tørring, lagring og pakning typisk vil være meget arbejdskraftintensivt og svært at værdisætte.

Prøv værktøjet "Nøddeknækkeren" til estimering af opgaver, omkostninger og økonomi

Formålet med regnearket er at understøtte planlægning og modellering af økonomi ved etablering af nøddekultur i plantage. Målgruppen er primært landbrugere og landbrugsrådgivere.

Værktøjet er et regneark, som ved første blik kan virke ganske uoverskuelig og slet ikke nogen "nem nød at knække". Ved nærmere eftersyn er der god mening med værktøjet – én fane giver introduktion og en kort vejledning, næste fane giver mulighed for at indtaste udbytter og priser, tilskud, maskin- og arbejdsomkostninger og alternativ indtjening – og aflæse resultat. Under fanen "skovlandbrug" kan du kombinere økonomien i plantagedrift med andre produktionsgrene.

Værktøjet kan så anvendes til at give et estimat af økonomien ved dyrkning af flerårig afgrøde i plantetagekultur, som kan sammenlignes med den gennemsnitlige indtjening ved dyrkning af enårig afgrøder.

Alternativ indtjening ved dyrkning af enårig afgrøder kan f.eks. findes i budgetkalkuler på www.farmtal.dk (<https://farmtalonline.dlbr.dk/Navigation/NavigationTree.aspx>) eller i værktøjet "Økonomi i afgrøder og sædskifter" (https://www.landbrugsinfo.dk/public/0/b/b/produktionsokonomi_regnearket_okonomi_i_afgroeder_og_sadskifter).

Sammenligning af økonomi over lange perioder er meget følsom for renteudsving og ændrede bytteforhold. Værktøjet er helt afhængigt af anvendelsen og resultat af de forudsætninger, der indtastes. Allerede angivne værdier i værktøjet er udelukkende tænkt som demonstration og ikke som faglig vejledning.

Værktøjet er baseret på forudsætninger om uændrede bytteforhold gennem perioden og kan anvendes med forskellige forventninger til realrente.

Ved flerårige kulturer kræves ekstra opmærksomhed på behov for finansiering af opstartsomkostninger, rente og afdrag på lån i forhold til tidspunkt for indtægter.

Vejledning til værktøjet

Nedenfor angives de trin, som værktøjet anvendes i. Derefter følger et link med en række skærmbilleder fra anvendelse.

1. Tast kun i grå felter
2. Udfyld forudsætninger celle C5:C11; levetid omfatter år 1 til det sidste år der angives mængder og operationer
3. Indsæt handlinger (kolonne B), enhed (kolonne D), og udbyttepris, tilskud, stykomkostninger og maskin- og arbejdsomkostning, pris i år 1 i kolonne E:H.
4. Tast mængder/antal operationer pr. år i kolonne O:BL, bemærk kun tal >0. Tjek C5 stemmer med O:BL.
5. Indsæt gennemsnitlig alternativ DBII i celle K67
6. Aflæs resultat, korriger evt. input og lav følsomhedsanalyse
7. Drøft forudsætninger og resultater med kollegaer og rådgivere inden du træffer beslutning
8. Brug evt. fanen "Skovlandbrug" til at estimere økonomien ved flere anvendelser af på samme areal

En spændende produktionsgren

Nøddedyrkning er en spændende produktionsgren, som der kun er få erfaringer med i Danmark. Derfor er det en udfordrende opgave at værdisætte indtjening og omkostninger under danske forhold. Det foreløbige arbejde med værktøjet anviser en beregningsmetode, som muliggør sammenligning med enårig afgrøder.

Anvendelsen af værktøjet på et eksempel viser, at der kan være et godt potentiale i økologisk nøddeproduktion, men at der er stor usikkerhed knyttet til de anvendte forudsætninger og resultater. Eksemplet viser også, at der kan gå mange år, før indtjeningen er på linje med indtjeningen fra en enårig afgrøde. Derfor vil det være vigtigt at

lave følsomhedsberegninger og overveje usikkerhed på indtjening og likviditetstræk, inden etableringen af produktion.

Vi opfordrer interesserede til at hjælpe os med at forbedre vidensgrundlag om nøddeproduktionen og videreudvikle værktøjet, ligesom vi vil opfordre interesserede til at søge viden hos kolleger og rådgivere. Det bliver interessant at følge den økologiske nøddedyrkning over de kommende år, og forhåbentlig få verificeret nogle af de beregninger der kan laves i værktøjet

Hent beregningsværktøjet Nøddeknækkeren (Excel) (/media/nndlymgb/noeddeknækkeren-beregningsvaerktoej.xlsx)

Hent eksempel på anvendelse (PDF fem sider) (/media/w3epq22l/eksempel-paa-anvendelse.pdf)

Ansvar ved brug af værktøjet

Innovationscenter for Økologisk Landbrug påtager sig intet ansvar for tab, herunder driftstab, avancetab eller anden form for direkte eller indirekte tab ved anvendelse af dette værktøj eller tilknyttede informationer og applikationer.

Lokalt producerede økologiske nødder

Artiklen og værktøjet er udarbejdet som en del af projektet [Lokalt producerede økologiske nødder \(/om-os/projekter/fonden-for-oekologisk-landbrug/2023/lokalt-producerede-oekologiske-noedder/\)](#), som er støttet af:

Fonden for økologisk landbrug

For mere information

Janni Tilia Granger

Projektkoordinator

+45 29 12 44 58

jabp@icoel.dk